

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

Кафедра дошкільної освіти

Курсові роботи
з дошкільної педагогіки і дитячої психології

Навчально-методичний посібник
для здобувачів першого рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

Полтава – 2024

УДК 378.091.27:001.89(072.8)

М54

Курсові роботи з дошкільної педагогіки і дитячої психології: навчально-методичний посібник для здобувачів першого рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Дошкільна освіта/ Укладачі: О. А. Гнізділова, С.С. Бурсова, О. О. Вашак, О. Г. Вільхова, Ю.О. Дубовик, Л. В. Зімакова, І. В. Карапузова, Н.В. Ковалевська, В. М. Коваль, Н. М. Манжелій, А. В. Пасічніченко, Т. П. Фазан. Полтава, 2024. 51 с.

Навчально-методичний посібник створений з метою підтримки студентів спеціальності 012 "Дошкільна освіта" у процесі написання, оформлення та захисту курсових робіт з дисциплін дошкільної педагогіки та дитячої психології. Він має на меті формування у студентів здатності організовувати дослідження педагогічних і психологічних явищ, розуміти методологічні засади наукової роботи, а також вміння чітко і логічно структуровано викладати матеріал і коректно подавати результати досліджень відповідно до академічних вимог. Основним завданням посібника є не лише допомога в освоєнні основ науково-дослідницької діяльності, але й розвиток ключових навичок, таких як самостійне проведення наукових досліджень, критичний аналіз наукових джерел, а також ефективне застосування отриманих знань у практиці дошкільної освіти.

Посібник містить покрокові рекомендації щодо виконання курсової роботи: від вибору теми до формулювання висновків. Окремо висвітлено вимоги до структури роботи, джерельної бази та категоріального апарату. Крім того, надано чіткі технічні вимоги до оформлення роботи, зразки титульної сторінки, рецензії, бібліографічного опису та поради з підготовки до захисту. Студентам рекомендується скористатися цими матеріалами для досягнення високих результатів у виконанні дослідницьких завдань, покращення якості робіт і забезпечення успішного захисту курсової роботи.

Рецензенти:

Федорова М.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної й інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка

Починок Є.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

*Рекомендовано до друку вченою радою
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка (протокол № 6 від 26 грудня 2024 р)*

©Колектив авторів, 2024

©ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ I. Загальні положення.....	6
Розділ II. Вимоги до написання та оформлення курсових робіт.....	9
Розділ III. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	26
Розділ IV. Перевірка та захист курсових робіт.....	38
Список використаних джерел.....	41
Додатки	44

ВСТУП

Одним із основних завдань реформування вищої освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних відповідати вимогам сьогодення та ефективно брати участь в освітньому процесі. Актуальність цієї проблеми визначається швидкими соціально-економічними та технологічними змінами, які охоплюють всі сфери діяльності, в тому числі й освітній сектор. У глобальному контексті ці зміни вимагають від педагогів не тільки глибоких знань, а й здатності до швидкої адаптації та впровадження інновацій у свою професійну діяльність.

Важливою складовою цього процесу є підготовка нового покоління педагогів, які володіють творчим підходом, ініціативністю та здатністю до саморозвитку. Вимоги до сучасного педагога включають не лише високу професійну кваліфікацію, а й уміння змінюватися відповідно до динамічних змін в освітньому середовищі. Педагоги повинні бути готові до постійного оновлення своїх знань і навичок, володіти критичним мисленням, аналітичними здібностями та здатністю розв'язувати нестандартні задачі. Важливими є також їхні організаційні та комунікативні вміння, які дозволяють впроваджувати інноваційні методи та технології в навчальний процес.

В умовах швидких змін у соціальному та технологічному середовищі впровадження сучасних освітніх практик стає необхідною умовою для досягнення високої якості освіти. Підготовка педагогів має базуватися на адаптивних, ефективних моделях, які не тільки забезпечують високий рівень професійної кваліфікації, але й відповідають новим вимогам ринку праці. Це сприяє підвищенню соціального статусу педагогічної професії та розвитку загальної культури, що є важливим для зростання авторитету цієї професії в суспільстві.

Науково-дослідна діяльність студентів вищих навчальних закладів займає важливе місце у формуванні їх професійних компетенцій. Вона дозволяє не лише поглибити теоретичні знання, а й розвивати навички наукового пошуку, що необхідні для впровадження сучасних педагогічних інновацій у практику.

Науково-дослідна робота стимулює розвиток критичного мислення та здатності до творчого вирішення професійних завдань, що сприяє не тільки особистісному зростанню студентів, а й вдосконаленню освітнього процесу в цілому.

Таким чином, науково-дослідна діяльність є ключовим елементом професійної підготовки педагогів, оскільки вона не лише підвищує їх кваліфікацію, а й дає можливість для постійного вдосконалення та впровадження інновацій в освітній процес. Це дозволяє майбутнім педагогам успішно адаптуватися до вимог сучасної освіти та надавати високоякісні освітні послуги в глобалізованому світі.

Розвиток професійних здібностей майбутніх педагогів неможливий без належної методичної підтримки. Тому для забезпечення високоякісної підготовки студентів і сприяння їхньому професійному зростанню було розроблено відповідний навчально-методичний посібник, який є важливим інструментом сприяння студентам у правильному виконанні науково-дослідницьких завдань та успішному захисту курсових робіт.

Розроблені рекомендації мають на меті не лише покращення методичних аспектів навчання, але й сприяють глибшому розумінню студентами професійних стандартів, підвищенню якості їхньої науково-дослідницької роботи, а також розвитку важливих навичок, необхідних для подальшої педагогічної діяльності.

Навчально-методичний посібник містять вказівки та поради щодо організації дослідницької роботи, структурних вимог до курсових робіт, що дозволяє студентам не лише оволодіти теоретичними знаннями, але й практично застосовувати їх у контексті реальних освітніх процесів. Використання таких методичних матеріалів є основою для формування у студентів критичного мислення, дослідницької культури, а також допомагає їм більш ефективно структурувати свою роботу, впроваджувати інноваційні підходи та педагогічні практики.

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до навчальних планів та освітньо-професійних програм, студенти повинні не лише засвоїти теоретичні знання, а й розвинути навички самостійної наукової діяльності. Курсові роботи стають першим кроком у цьому процесі, оскільки вони дають змогу студентам застосувати на практиці отримані знання, розвивати критичне мислення та дослідницькі здібності, а також набувати досвіду організації наукового пошуку. Цей етап є основою для майбутніх педагогів у розвитку їхньої здатності до самостійної наукової діяльності та подальшого професійного зростання.

Курсова робота як самостійне навчально-наукове дослідження, виконується студентами у рамках певної дисципліни з метою поглиблення, закріплення та організації теоретичних знань, здобутих протягом навчання. Вона орієнтована на розвиток у студентів навичок самостійної роботи з науковими, методичними та спеціальними джерелами, формування здатності аналізувати та узагальнювати професійний досвід, а також на набуття навичок проведення наукових досліджень. Курсова робота є важливим етапом у процесі підготовки студентів до подальших наукових досліджень та їхньої майбутньої професійної діяльності.

Студенти спеціальності 012 Дошкільна освіта упродовж навчання виконують дві курсові роботи: перша – з дошкільної педагогіки та дитячої психології, друга – з методики дошкільної освіти.

Відповідно до «Методичних рекомендацій щодо організації, виконання та захисту курсової роботи у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка» з огляду на власні наукові уподобання та інтереси здобувач обирає тему і наукового керівника. Здобувач вищої освіти (за погодженням із науковим керівником) може запропонувати власну тему курсової роботи, з обґрунтуванням вибору та актуальності. Тему не можна повторювати в межах потоку певної спеціальності (освітньої програми).

Упродовж підготовки курсової роботи здобувач освіти має можливість звертатися до наукового керівника для отримання консультативної допомоги

щодо методів дослідження, структурування курсової роботи та дотримання вимог її оформлення; отримання рекомендацій щодо опрацювання необхідних джерел. Окрім того, науковий керівник контролює хід виконання курсової роботи; передає у встановленому порядку електронний варіант курсової роботи в бібліотеку імені М. А. Жовтобрюха для її перевірки на антиплагіатних програмах. За результатами перевірки науковий керівник ознайомлюється зі звітом подібності і приймає рішення про допуск роботи до захисту. У разі негативного результату перевірки повертає здобувачеві роботу на доопрацювання. Повторна перевірка відбувається відповідно до «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату ПНПУ імені В. Г. Короленка».

Здобувач вищої освіти, який виконує курсову роботу, зобов'язаний:

- своєчасно обрати тему курсової роботи та наукового керівника (на початку семестру, в якому виконується курсова робота);
- дотримуватися термінів виконання курсової роботи;
- регулярно, не менше одного разу на два тижні, інформувати наукового керівника про стан виконання курсової роботи, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;
- дотримуватися вимог академічної доброчесності, зокрема недопущення плагіату, фальсифікації результатів тощо;
- відповідати за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення роботи, її відповідність методичним рекомендаціям щодо виконання курсових робіт Університету та кафедри;
- у встановлений термін подати науковому керівнику роботу для перевірки, а після усунення недоліків повернути її для отримання відгуку;
- особисто подати кінцевий варіант курсової роботи на кафедру не пізніше, ніж за два тижні до захисту;
- своєчасно прибути на захист курсової роботи або попередити завідувача кафедри про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

У разі відсутності таких документів комісією із захисту курсових робіт може бути прийнято рішення про оцінювання студента як такого, що не з'явився на захист курсової роботи без поважних причин. Якщо здобувач вищої освіти не мав змоги заздалегідь попередити про неможливість своєї присутності на захисті, але в період сесії надав необхідні виправдні документи, деканат факультету може перенести йому дату захисту роботи.

РОЗДІЛ II. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Процес виконання курсової роботи передбачає кілька послідовних етапів, кожен з яких є важливим для досягнення високої якості наукового дослідження та підготовки до його захисту.

Основні етапи виконання курсової роботи включають такі кроки:

1. Вибір теми курсової роботи та обґрунтування її актуальності.
2. Складання попереднього плану (змісту) роботи та узгодження його з науковим керівником.
3. Підбір джерел інформації.
4. Проведення теоретичного або експериментального дослідження.
5. Викладення змісту роботи за планом.
6. Формулювання висновків.
7. Подання роботи науковому керівникові.
8. Перевірка курсової роботи на унікальність тексту.
9. Підготовка та захист курсової роботи.

При виконанні курсової роботи важливо дотримуватися встановлених стандартів структурування, що забезпечують логічну послідовність викладеного матеріалу та відповідають вимогам наукового стилю письма. Курсова робота має бути самостійним та завершеним дослідженням, яке організоване відповідно до певної структури. Вона повинна включати такі **основні елементи**, що відображають основні етапи наукової роботи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, скорочень (за потреби);
- вступ;
- основну частину (розділи, підрозділи тощо);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за потреби).

Обсяг курсової роботи має становити **35-45 сторінок основного тексту**. Робота повинна бути написана українською мовою в науковому стилі, а матеріал викладається від третьої особи множини (наприклад, "ми", "на нашу думку").

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

Титульний аркуш є першою сторінкою роботи і містить відомості, які подають у такій послідовності:

- назва міністерства, закладу вищої освіти, факультету та кафедри, за якою закріплений здобувач;
- повна назва документу із зазначенням теми, спеціальності та освітньо-професійної програми, за якою здобувається вища освіта;
- курс, група, форма навчання, рівень вищої освіти,
- прізвище, ім'я та по-батькові здобувача у родовому відмінку;
- прізвище та ініціали наукового керівника;
- дата захисту курсової роботи;
- оцінка за 100-бальною шкалою та її значення за системою оцінювання досягнень студентів Університету;
- члени комісії (підпис, прізвище та ініціали);
- місто та рік виконання курсової роботи (**Додаток А**).

ЗМІСТ

Зміст (план) курсової роботи забезпечує зручний доступ до всіх її частин і допомагає в логічному сприйнятті матеріалу. У ньому вказуються назви та відповідні номери сторінок для розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Окрім того, зміст включає заголовки вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків та інших складових роботи (**Додаток Б**).

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ ТА СКОРОЧЕНЬ

Перелік умовних позначень, символів та скорочень (не обов'язковий елемент) включає всі специфічні терміни, позначення, одиниці вимірювання, а

також малопоширені скорочення, які використовуються в курсовій роботі. Цей перелік розміщується на окремій сторінці, безпосередньо після змісту, перед вступом. У ньому детально пояснюються значення кожного позначення, символу або скорочення, що може бути незрозумілим без додаткового роз'яснення. Важливо, що скорочення, символи або позначення, які вживаються не більше, ніж двічі в тексті роботи, в перелік не вносяться. Такий підхід дозволяє уникнути зайвого повторення та робить перелік більш зручним і зрозумілим для читача (**Додаток В**).

ВСТУП

Вступ є важливою складовою курсової роботи, яка має на меті детально пояснити суть обраної наукової проблеми, визначити її значущість та актуальність у контексті сучасних досліджень. У цьому розділі обґрунтовуються основні підстави для вибору теми, а також надаються вихідні дані, що становлять основу для подальшого дослідження. Вступ також допомагає сформулювати завдання та мету роботи, визначити основні напрямки дослідження і пояснити, чому ця проблема потребує наукового вивчення. Рекомендований обсяг вступу – 2–3 сторінки

Вступ повинен містити такі компоненти:

1. Актуальність теми дослідження.
2. Рівень вивчення проблеми.
3. Мета курсової роботи.
4. Завдання курсової роботи.
5. Об'єкт дослідження.
6. Предмет дослідження.
7. Методи дослідження.
8. Практичне значення отриманих результатів.
9. Структура і обсяг роботи.

подаємо змістовний опис кожного компоненту вступу:

1. Актуальність теми дослідження повинна відображати її відповідність сучасним вимогам дошкільної освіти та її практичним завданням у конкретній сфері діяльності. Це поняття характеризує співвідношення між тим, що вже відомо про проблему, і тим, що досліджується вперше в рамках конкретної роботи, а також вказує на цінність результатів дослідження для розвитку дошкільної освіти. Важливо зазначити, чому саме ця проблема є важливою для сучасної науки та освіти, а також які соціальні або професійні потреби стимулюють необхідність її глибшого вивчення. Актуальність теми демонструє, як результати дослідження можуть сприяти вирішенню нагальних проблем, що виникають у практичній діяльності педагогів, а також їх вплив на покращення якості дошкільної освіти та формування ефективних підходів до навчання й виховання дітей (приклад обґрунтування актуальності див. **Додаток Г**).

2. Рівень вивчення проблеми. У цій частині роботи характеризують найбільш цінні та актуальні наукові праці досліджуваної теми та здійснюють короткий огляд джерельної бази дослідження (приклад обґрунтування актуальності див. **Додаток Г**).

3. Мета курсової роботи визначає основну мету дослідження, яку студент ставить перед собою у процесі виконання роботи. Вона описує, що саме планується досліджувати та які аспекти проблеми будуть вивчені. Мета курсової роботи повинна бути чіткою і пов'язаною з назвою дослідження, а також відображати те, що потрібно досягти в результаті роботи.

Для формулювання мети курсової роботи можна використати такі мовні кліше: «Метою є встановити (встановлення)...», «Метою є визначити (визначення)...», «Мета курсової роботи – проаналізувати / описати / схарактеризувати / виявити / порівняти / узагальнити / систематизувати...», «Метою роботи є дослідження...» та ін.

Приклади формулювання мети:

Мета курсової роботи полягає у виявленні можливостей та шляхів використання народних ігор у моральному вихованні дітей дошкільного віку.

Мета курсової роботи – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання краєзнавства у процесі патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

4. Завдання курсової роботи – це конкретні кроки, які необхідно здійснити для досягнення мети дослідження. Вони повинні бути логічно пов'язані з метою, описувати шлях до її реалізації та визначати конкретні аспекти, які будуть вивчені в процесі роботи. Завдання курсової роботи розкривають, як саме дослідження буде виконано та які конкретні результати передбачається отримати. Зазвичай, завдання формулюються у вигляді конкретних тез:

- проаналізувати (методику, закономірності, тенденції, проблеми, роль, можливості, реалії та перспективи)...
- виявити закономірності...
- дослідити особливості...
- встановити (закономірності, тенденції, основні закони, принципи, системні ознаки, параметри)...
- класифікувати...
- описати (особливості, проблеми, параметри, ознаки, структуру, співвіднесеність, зв'язок, аспекти, засади, тенденції)...
- обґрунтувати (теорію, тезу, погляди науковців на..., концепцію, перспективи, систему, шляхи розв'язання проблеми)...
- узагальнити (досвід, висновки, результати попередніх досліджень, результати експерименту, експериментальні дані, статистичні дані, матеріали дослідження)...
- розглянути (проблеми, особливості, параметри, ознаки, структуру, зв'язок, сутність, основні принципи, засади, характер, аспекти, механізми)...
- з'ясувати (причини, сутність, особливості, умови, характер, природу й структуру, місце й роль, основні принципи, параметри, закономірності)...
- охарактеризувати (сутність, сучасний стан, значення, механізм, основні напрямки, особливості, передумови, якості, причини, принципи)...

- запропонувати (нові підходи, шляхи розв'язання проблеми, класифікацію, рекомендації, нові методики дослідження)...

Приклади формулювання завдань:

Завдання дослідження:

- розглянути теоретичні аспекти морального виховання дітей дошкільного віку засобами народних ігор;
- провести дослідження рівня моральної вихованості дітей дошкільного віку;
- запропонувати технологію використання народних ігор з метою морального виховання дошкільників;
- надати методичні рекомендації вихователям, щодо використання народних ігор у роботі з дітьми дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження –

1. Здійснити ретроспективний аналіз проблеми патріотичного виховання у психолого - педагогічній літературі.
2. З'ясувати сутність, завдання, зміст патріотичного виховання дошкільників.
3. Схарактеризувати принципи, форми та методи патріотичного виховання дітей дошкільного віку.
4. Розкрити педагогічний потенціал краєзнавства як засобу патріотичного виховання дошкільників.
5. Експериментально перевірити ефективність використання засобів краєзнавства у процесі патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

5.Об'єкт дослідження є процесом або явищем, що породжує проблемну ситуацію;

6.Предмет дослідження – певні аспекти процесу чи явища, які досліджують в об'єкті. Предмет дослідження є поняттям більш вузьким порівняно з об'єктом;

Приклад формулювання об'єкту та предмету дослідження:

Об'єкт дослідження – моральне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – можливості використання народних ігор з метою морального виховання дітей дошкільного віку.

Об'єкт дослідження – процес патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – краєзнавство як засіб патріотичного виховання дошкільників.

7. Методи дослідження – це специфічні способи організації пізнавальної та дослідницької діяльності, які науковець використовує для вивчення об'єкта дослідження та для перевірки отриманих результатів. Вони складають систему процедур, що забезпечує ефективне дослідження та аналіз явищ чи процесів, що вивчаються. У курсовій роботі слід навести перелік наукових методів, які були використані в процесі дослідження (як теоретичних, так і емпіричних), а також чітко описати, що саме досліджувалося кожним методом. Також обґрунтовують, як саме вони допомагають забезпечити достовірність і вірогідність результатів і висновків дослідження.

Приклади опису методів дослідження

Методи дослідження. Для досягнення цілей курсової роботи та вирішення її основних завдань ми використовували наступні наукові методи дослідження: *теоретичні* – аналіз, порівняння, синтез, систематизація та узагальнення наукових джерел, що стосуються досліджуваної проблеми; *емпіричні* – бесіди, педагогічні спостереження, аналіз діяльності дітей дошкільного віку, що дозволило встановити рівень сформованості їх моральної вихованості; *статистичні* – кількісний та якісний аналіз результатів експериментального дослідження для забезпечення об'єктивності діагностики та достовірності отриманих результатів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і завдань дослідження використовувалися такі взаємопов'язані методи дослідження:

теоретичні – аналіз, синтез, порівняння та узагальнення психолого-педагогічної літератури, методичних статей у періодичних виданнях, матеріалів наукових досліджень з означеної проблеми; емпіричні – педагогічне спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, педагогічний експеримент; статистичні – кількісний та якісний аналіз експериментальних даних.

Методи дослідження. У процесі написання курсової роботи були використані різноманітні методи наукового дослідження: аналіз, систематизація та порівняння теоретичних джерел; тест «Розпізнавання емоцій», методика «Інтерпретація малюнків», спостереження, бесіда; методи математичної статистики.

8. Практичне значення отриманих результатів полягає в їх можливому використанні для поглиблення знань з досліджуваної теми та подальшого її вивчення. Це включає застосування результатів у освітній практиці або інших сферах професійної діяльності. Важливо визначити, де саме результати можуть бути корисними та які можливості відкриваються для подальших досліджень.

Приклади опису практичного значення отриманих результатів

Практичне значення одержаних результатів курсового дослідження полягають у розробці практичних рекомендацій для батьків з метою підтримки психічного здоров'я дошкільників. Результати курсового дослідження можуть бути інтегровані в навчальні програми для педагогів і психологів, підвищуючи їхню ефективність у роботі з дітьми.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці рекомендацій для батьків і вихователів, створенні корекційно-розвивальної програми, спрямованої на формування адекватної самооцінки у дітей дошкільного віку в сімейному середовищі, а також у впровадженні цих результатів у педагогічну практику на різних рівнях.

9. Структура і обсяг роботи – короткий опис роботи із зазначенням кількості сторінок.

Приклад опису структури і обсягу роботи

Структура роботи. Структура курсової роботи включає в себе вступ, два розділи, загальні висновки, список використаних джерел (загальною кількістю 40 позицій) і додатків. Загальний обсяг роботи – 45 сторінок.

ОСНОВНА ЧАСТИНА КУРСОВОЇ РОБОТИ.

Виклад тексту основної частини курсової роботи демонструє вміння здобувача стисло, логічно і аргументовано подавати матеріал. Як правило, курсова робота передбачає два розділи (теоретичний та експериментальний), кожен з яких може містити 2-3 пункти, які, в свою чергу, можуть містити окремі пункти, підпункти. Зміст розділів має відповідати темі роботи та повністю розкривати її.

У першому розділі курсової роботи (теоретичній частині) розглядаються основні питання, пов'язані з темою дослідження, здійснюється глибокий аналіз наукових джерел, що відповідають поставленим завданням, а також оцінюється стан проблеми в психолого-педагогічній літературі. Особливу увагу необхідно приділити різним підходам до її вивчення, що існують на сьогодні. Аналізуються історичні, теоретичні та методологічні основи теми, а також основні поняття, що дозволяє сформулювати цілісне уявлення про проблему, її сучасний стан та етапи розвитку в наукових дослідженнях.

Опис результатів теоретичного аналізу наукових джерел у курсовій роботі полягає в систематизації та узагальненні отриманих даних з різних джерел, що стосуються досліджуваної теми. На цьому етапі роботи оцінюється внесок різних авторів і дослідницьких шкіл, що займалися вивченням проблеми. Використовуючи різноманітні методи, такі як аналіз, порівняння та синтез наукових праць, визначаються основні підходи, концепції та теорії, що сформували сучасне розуміння проблеми.

Під час аналізу наукових джерел важливо зазначити, як кожен дослідник підходить до вивчення проблеми, які аспекти досліджуються, та які результати вони отримали. Наприклад, можна сказати: «Дослідник (ім'я) пропонує таке визначення...»; «У працях вітчизняних вчених розглядається питання...». Важливим є також порівняння поглядів різних авторів, наприклад: «На думку

(ім'я) вивчення цієї проблеми потребує іншого підходу...»; «Як зазначають сучасні дослідники, існує декілька підходів до вирішення цієї проблеми...».

Особливу увагу слід приділяти аналізу історії розвитку проблеми та сучасного стану наукових поглядів. Для цього використовуються такі фрази: «Прийнято вважати, що...»; «Загальновідомо, що...»; «Початок тенденції вивчення цієї теми поклав...». Вказується, як різні підходи еволюціонували з часом, і як нові концепції чи теорії доповнюють або коригують попередні.

Цей розділ може бути поділений на 2-3 параграфи, кожен з яких розкриває окремий аспект досліджуваної теми. Наприкінці теоретичної частини обов'язково наводяться висновки, які підсумовують результати проведеного аналізу.

Другий розділ курсової роботи (експериментальний або практичний) зосереджується на описі проведеного емпіричного дослідження, включаючи методику, організацію та результати експерименту. У цьому розділі наводяться конкретні дані про умови дослідження, об'єкти та методи, що використовувались, а також детальний опис ходу експерименту. Ретельно аналізуються отримані результати, здійснюється їх інтерпретація. Наприкінці розділу підсумовуються висновки, а також даються рекомендації для практичного застосування отриманих результатів.

Другий розділ може містити 2-3 підрозділи, один із яких передбачає опис констатувального експерименту, що зосереджується на вивченні поточного стану предмета дослідження. Метою цього етапу є виявлення і фіксація наявного рівня розвитку або сформованості тих особистісних якостей, психічних процесів, знань та умінь, які будуть впливати на подальший розвиток суб'єктів дослідження.

Опис констатувального експерименту передбачає визначення мети, завдання експериментального дослідження, опис вибірки (наприклад, кількість дітей, їх вік), бази дослідження (перелік закладів дошкільної освіти, де буде проводитися експериментальна робота та досвід яких буде висвітлюватись), опис методів (методик) та результатів.

Отримані дані повинні бути представлені у вигляді схем, таблиць або діаграм, що дозволяє здійснити їх детальний аналіз та інтерпретацію. На основі результатів констатувального експерименту робляться висновки, які слугують основою для розробки практичних рекомендацій, які описуються у наступному параграфі.

Після цього студентом у курсовій роботі повинна бути представлена власні рекомендації, методика або програма, які є ефективними для розв'язання цієї проблеми (пропонуються творчі завдання, ігри, вправи, бесіди з дітьми і батьками, цікаві засоби навчання і виховання).

Кожен розділ роботи має закінчуватися короткими висновками.

ВИСНОВКИ

Загальні висновки курсової роботи підсумовують основні результати дослідження та відповідають поставленим завданням. Вони мають бути чіткими, логічно структурованими та викладеними стисло, окремими абзацами. Починаючи з оцінки стану вивчення проблеми, далі викладаються підсумки дослідження на основі результатів кожного розділу. У висновках також бажано визначити внесок автора в розробку обраної теми, підкреслюються важливі досягнення та зроблені наукові доповнення до вже існуючих досліджень. Також доречно наприкінці висновків окреслити перспективи подальших наукових досліджень.

Під час представлення висновків, наприклад, перше формулювання може бути таким: «Отже, проведене дослідження підтверджує, що...». Далі, в разі необхідності, можна зазначити: «Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про...». Також можливе формулювання: «Виконане дослідження дає можливість сформулювати такі висновки:...». У разі проведення експерименту можна зазначити: «В ході експерименту розв'язано поставлені завдання, а саме...», «Експериментальне дослідження дозволило виявити, що ...».

Важливо, щоб кожен висновок чітко підсумовував отримані результати та логічно впливав із викладеного матеріалу. Рекомендований обсяг висновків – 1–3 сторінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить перелік усіх документів, монографій, книг, сайтів, статей та інших публікацій, використаних при розробці теми. До списку необхідно включати всі джерела, що були вивчені під час підготовки курсової роботи, незалежно від того, чи мало місце цитування фрагментів публікацій, чи ні, тому загальна кількість опрацьованих джерел **не може бути меншою за 25 позицій**. Кількість опублікованих за **останні 5 років** джерел повинна бути **не меншою 30%**, якщо інше не обумовлюється специфікою спеціальності (освітньо-професійної програми). Зразки і приклад оформлення бібліографічного опису подано у **Додатку Д**.

ДОДАТКИ

Додатки містять допоміжний матеріал, який конкретизує, доповнює та ілюструє основний зміст роботи: це зразки анкет, тестів, описи методик, приклади малюнків, опис ігор, вправ, розрахунки, таблиці даних, протоколи, інструкції та методики, опис алгоритмів та програм вирішення, які розроблені або застосовувалися у процесі виконання курсової роботи, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

За формою це можуть бути текст, таблиця, схема, графік, карта, веб-сайт та ін.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.

Правила комп'ютерного набору тексту. Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютерного набору на білому папері формату А4 (210x297 мм) відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне

посилання. Загальні положення та правила складання» та ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Перенесення слів з одного рядка в другий у тексті не допускається.

Текст роботи необхідно друкувати з одного боку аркуша, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Граматичні, пунктуаційні та орфографічні помилки в тексті є неприпустимими. Текст має бути ретельно вичитаний.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту курсової роботи:

- текстовий редактор – MS Word;
- гарнітура шрифту – Times New Roman, вирівнювання – за шириною;
- кегль шрифту (розмір) – 14;
- кількість символів у рядку – не менше 60;
- абзац – 1,25 см, який повинен бути однаковим впродовж усього тексту роботи;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- кількість рядків на сторінці – до 30;
- у роботі дозволяють виділяти важливий текст так: напівжирний, курсив, напівжирний курсив або підкреслений. Виділення по всьому тексту повинні бути виконані в одному стилі. Не допускається виділяти частину тексту за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо.

Заголовки структурних частин роботи **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** друкують великими літерами симетрично до тексту (шрифт – 14 напівжирний). Кожну структурну частину роботи (**ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**) починають із нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо

заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2 міжрядковим інтервалам. Не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки тексту – у такому разі назву підрозділу разом із текстом переносять на наступну сторінку. Не можна починати абзац наприкінці сторінки, якщо на ній поміститься лише один рядок з нього – у такому разі слід переносити весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

Відстань між рядком тексту і таблицею, формулою або ілюстрацією, та після них повинна складати два міжрядкові інтервали.

Використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: “ ” або « », або " ", або „ ”. Аналогічною є вимога і до стилю апострофів: або ’, або ' – однаково в усьому тексті.

Знак - (дефіс) застосовується тільки в складних словах («синьо-жовтий», «10-кратний», «3-й»). Знак – (тире) застосовується для граматичних тире («поворот – це переміщення») і вираження діапазону значень («с. 10–12», «за температури 30–35°C»), причому в першому випадку він оточений інтервалами, а в другому інтервали не потрібні. Знак — (довге тире) не використовується.

Інтервали ставляться після усіх знаків розділу (. , ; :), але не перед ними. Виняток становлять, зокрема, складні номери («Рис. 1.2», «Розділ 1.2.1»), всередині яких інтервали не ставляться; однак після скорочень («Рис.», «Табл.») інтервал ставиться.

Зазначаючи в тексті курсової роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: Грицай М. С., Федченко П. М., або М. С. Грицай, П. М. Федченко, або М. Грицай, П. Федченко. Між прізвищем та ініціалами (стежачи, щоб вони лишились в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift +Ctrl + Пробіл»). При цьому необхідно пам'ятати, що псевдоніми письменників не скорочують (Панас Мирний, Леся Українка, Марко Черемшина)

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, малюнків, таблиць подають арабськими цифрами без знака № .

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер розміщують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, потім, з нового рядка друкують великими літерами з вирівнюванням по центру заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, після останньої цифри крапку не ставлять і у тому ж рядку друкують заголовок підрозділу (2.1 – перший підрозділ другого розділу).

За необхідності, у межах підрозділу можуть бути виокремлені пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку (3.1.2 – другий пункт першого підрозділу третього розділу).

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати у курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках) позначають словом «Рисунок 3.2» і нумерують послідовно в межах розділу з абзацу з вирівнюванням про ширині. Назва рисунка має відображати його зміст, бути конкретною та стислою. Якщо з тексту курсової роботи зрозуміло зміст рисунка, його назву можна не наводити. Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка, наприклад, «Рисунок 2.1 Назва».

Посилання на рисунок складається:

- з умовної назви і порядкового номера з необхідним контекстом, оборотом мови: наприклад: «Як видно з рис. 1.3»;

- з умовної назви рисунка, порядкового номера і літерного або словесного позначення її частини. Наприклад: рис. 1.2 в.

Можна робити посилання у круглих дужках: (рис. 2.7).

Скорочення «див.» використовується при повторному посиланні на рисунок. Наприклад: (див. рис. 2.4).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2 Назва таблиці» (друга таблиця першого розділу).

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера таблиці у додатку, відокремлених крапкою, наприклад : «Таблиця В.1 _____», тобто перша таблиця додатку В.

Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. Якщо у розділі курсової роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Посилання. У разі посилання на структурні елементи курсової роботи, зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, позицій переліків, рисунків, формул, рівнянь, таблиць, додатків. Посилаючись, треба використовувати такі вирази: «у розділі 4», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.4.1», «(рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «у рівняннях (1.23) – (1.25)», «(Додаток Г)» тощо.

Дозволено в посиланні використовувати загальноприйняті та застандартовані скорочення згідно з ДСТУ 3582, наприклад, «згідно з рис. 10», «див. табл. 3.3» тощо.

Правила цитування. Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого тексту слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починають і закінчують лапками і наводять у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяють лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускають без перекручення авторського тексту і позначають трьома крапками та ставлять їх у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед пропущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то його не зберігають;

в) кожен цитату обов'язково супроводжують посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинне бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те й інше знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

є) якщо автор роботи, наводячи цитату, виділяє у ній деякі слова, то після тексту, який пояснює виділення, ставлять крапку, потім дефіс і вказують ініціали автора роботи, а текст застереження вміщують у круглі дужки. Варіантом таких застережень є: (курсив наш – А.К.); (підкреслено мною – А.К.); (розрядка моя – А.К.).

Посилання на використанні джерела. Посилання слід робити при цитуванні джерела чи думки дослідника, при вказівці на якесь важливе свідчення джерела, при запозиченні положень, використанні фактичного матеріалу, результатів досліджень інших авторів, посилань на досвід тощо. Є декілька способів посилань, один із них – посилання з наскрізною нумерацією, при цьому посилання на джерела подають у квадратних дужках, наприклад [15,

с. 166], де 15 – номер джерела у списку використаних джерел, а 166 – сторінка, з якої взято цитату чи інші дані.

Оформлення списку використаних джерел. Перелік джерел, на які є посилання в основній частині курсової роботи, наводять у кінці тексту перед додатками на наступній сторінці. Відомості про використані джерела необхідно подавати згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (з офіційними виправленнями у 2017 році), з обов'язковим наведенням прізвищ авторів, назви праці, міста і року видання, видавництва і кількості сторінок. Список укладають в алфавітному порядку. Зразки і приклад оформлення бібліографічного опису подано у **Додатку Д**.

Додатки подають після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток починають з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком друкують слово «**ДОДАТОК**» і відповідну велику літеру української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: **ДОДАТОК А**, **ДОДАТОК Б** і т. д. Один додаток позначається як **ДОДАТОК А**.

Сторінки з додатками нумерують, але їх не враховують до обсягу основного тексту роботи.

РОЗДІЛ III. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Орієнтовна тематика курсових робіт з навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка»

Науковий керівник: Гнізділова О.А.

1. Використання художньої літератури в процесі морального виховання дітей дошкільного віку.
2. Взаємодія закладу дошкільної освіти з батьками у моральному вихованні дітей.
3. Формування дитячого уявлення про добро і зло засобом художнього слова.
4. Трудове виховання дітей дошкільного віку засобом української народної казки.
5. Використання творів художньої літератури в ознайомленні старших дошкільників з працею дорослих.
6. Виховання інтересу до праці дорослих у дітей дошкільного віку.
7. Формування уявлень про професії у дітей дошкільного віку засобами дидактичних ігор.
8. Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами з формування здорового способу життя дошкільника.
9. Формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей дошкільного віку.
10. Гендерний підхід до хлопчиків і дівчаток у процесі виховання в закладі дошкільної освіти.
11. Розвиток фізичних якостей у дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.
12. Використання інноваційних оздоровчих технологій у фізичному вихованні дітей дошкільного віку.

13. Народні рухливі ігри в системі фізичного виховання дітей дошкільного віку.
14. Народні традиції та обряди як засіб формування моральних якостей дітей дошкільного віку.
15. Специфіка адаптації дітей молодшого дошкільного віку до закладу дошкільної освіти.
16. Ознайомлення старших дошкільників з історією рідного міста як засіб національно-патріотичного виховання.
17. Формування ігрової компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
18. Ігри з будівельним матеріалом як засіб формування креативності у дітей старшого дошкільного віку.
19. Роль театралізованої ігрової діяльності дітей дошкільного віку у формуванні життєвої компетентності.
20. Вплив лялькового театру на виховання естетичних почуттів дошкільників.
21. Освітньо-розвивальний потенціал Lego-технологій у розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.
22. Використання дидактичних ігор як засобу активізації пізнавальної активності дітей дошкільного віку.
23. Вплив сучасної іграшки як елемента субкультури дошкільника на соціалізацію особистості.
24. Організація пошуково-дослідницької роботи з дітьми старшого дошкільного віку.
25. Формування економічного досвіду дошкільників у процесі ігрової діяльності.
26. Формування у дітей старшого дошкільного віку основ економічної культури.
27. Виховання чуйності у дітей старшого дошкільного віку.
28. Дидактична гра як засіб сенсорного виховання молодших дошкільників.

29. Виховання самостійності у дітей старшого дошкільного віку.
30. Виховання в дітей старшого дошкільного віку гуманного ставлення до тварин.

Науковий керівник: Вашак О.О.

1. Особливості організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку у закладах дошкільної освіти.
2. Використання сучасних ігрових технологій у процесі розумового розвитку дітей дошкільного віку.
3. Наступність у роботі закладів дошкільної освіти та ліцеїв.
4. Гендерне виховання дітей дошкільного віку в процесі використання сюжетно-рольових ігор.
5. Роль комп'ютерних ігор в освітньому просторі закладів дошкільної освіти.
6. Вплив музичних іграшок на розвиток дітей дошкільного віку.
7. Використання виховного потенціалу дитячої книжки у процесі трудового виховання дошкільників.
8. Вплив театралізованих ігор на емоційний розвиток дитини дошкільного віку.
9. Використання наочно-дидактичного матеріалу у процесі сенсорного виховання дошкільників.
10. Художньо-естетичний розвиток дітей дошкільного віку в освітньому просторі закладів дошкільної освіти.

Науковий керівник: Манжелій Н. М.

1. Партнерська взаємодія закладу дошкільної освіти і батьків у вихованні моральних якостей дітей дошкільного віку.
2. Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства.
3. Партнерство закладу дошкільної освіти і сім'ї у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку.

4. Творча гра як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку.
5. Використання художньої літератури в процесі морального виховання дітей молодшого дошкільного віку.
6. Взаємодія закладу дошкільної освіти з батьками у трудовому вихованні дітей дошкільного віку.
7. Виховання патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку засобами народної педагогіки.
8. Формування у дітей дошкільного віку уявлень про рід і родовід.
9. Використання засобів народної педагогіки у розумовому вихованні дітей дошкільного віку.
10. Виховання міжетнічної толерантності у дітей старшого дошкільного віку.

Науковий керівник: Дубовик Ю.О.

1. Використання дидактичної гри в процесі ознайомлення дітей з професіями дорослих.
2. Виховний потенціал сучасної дитячої літератури у процесі формування уявлень про професії.
3. Використання сюжетно-рольової гри в процесі ознайомлення дітей з професіями.
4. Роль трудового виховання в розвитку самостійності дітей дошкільного віку.
5. Формування гендерної компетентності дошкільників.
6. Гендерне виховання дошкільників у процесі сюжетно-рольових ігор
7. Формування моральних якостей дошкільника засобами сучасної літератури.
8. Естетичне виховання дошкільників засобами природи.
9. Дитяча художня література як засіб екологічного виховання дітей дошкільного віку.
10. Праця в природі як метод екологічного виховання дітей дошкільного віку.

11. Дидактична гра як засіб формування безпечної поведінки в докiллі дiтей дошкiльного вiку.
12. Художня праця як засiб естетичного виховання дiтей старшого дошкiльного вiку.
13. Використання конструктора «Лего» для логiко-математичного розвитку дiтей дошкiльного вiку.
14. Розвивальна дошка «Бiзiборд» як засiб сенсорного розвитку дiтей раннього вiку.
15. Дитячi енциклопедiї в ЗДО як засiб iнтелектуального розвитку дитини дошкiльного вiку.

Науковий керiвник: Бурсова С.С.

1. Органiзацiя життя дiтей раннього вiку при вступi у заклад дошкiльної освiти.
2. Роль гри в розвитку соцiальних навичок у дiтей дошкiльного вiку.
3. Формування уявлень про здоровий спосiб життя у дiтей старшого дошкiльного вiку.
4. Використання українських народних iгор як засiб формування нацiональної iдентичностi у дiтей дошкiльного вiку.
5. Дидактична гра як засiб ознайомлення дiтей з докiллям.
6. Репродукцiї художнiх картин як засiб ознайомлення дошкiльникiв з докiллям.
7. Соцiальна адаптацiя дiтей дошкiльного вiку засобами гри.
8. Виховання у дiтей дошкiльного вiку любовi та поваги до рiдних i близьких.
9. Розвиток дрiбноi моторики у дiтей дошкiльного вiку за допомогою конструктора LEGO.
10. Використання технологiї Су-Джок для розвитку дрiбноi моторики у дiтей дошкiльного вiку

Науковий керівник: Фазан Т. П.

1. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі формування особистісної компетентності дітей дошкільного віку.
2. Формування моральних цінностей дошкільників засобами народної творчості.
3. Особливості виховання дітей дошкільного віку на засадах християнської педагогіки.
4. Виховання милосердя як моральної якості дітей дошкільного віку.
5. Формування загальнолюдських цінностей у дітей дошкільного віку.
6. Сюжетно-рольова гра як засіб формування моральних цінностей у дітей дошкільного віку.
7. Виховання дружелюбності у дітей дошкільного віку засобами ігрових технологій.
8. Виховання доброзичливості у дітей дошкільного віку засобами мультиплікаційних фільмів.
9. Формування моральних цінностей дітей дошкільного віку на засадах української родинної педагогіки.
10. Виховання у дошкільників ціннісного ставлення до християнських традицій українського народу.

Зразки «Змісту» курсової роботи:

Тема: Виховання інтересу до праці у дітей дошкільного віку

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1 Проблема виховання інтересу до праці в теорії та практиці дошкільної педагогіки

1.1 Українська народна педагогіка про залучення дітей до посильної праці

1. 2 Ретроспективний аналіз теорії трудового виховання дошкільників

1. 3 Мета, зміст, завдання, принципи трудового виховання дошкільників

1. 4 Види праці та форми їх організації у роботі з дошкільниками

Розділ 2 Педагогічні умови виховання інтересу до праці у дітей дошкільного віку

2.1 Виявлення рівня трудових умінь і навичок у дітей середньої групи та засвоєння знань про трудові функції дорослих

2.2 Форми, методи, прийоми та засоби виховання інтересу до праці у дітей дошкільного віку

2.3 Результати експериментального дослідження

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Тема: Роль гри в соціалізації дітей дошкільного віку

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1 Теоретичні аспекти соціалізації дітей дошкільного віку

1.1 Загальна характеристика поняття «соціалізація»

1.2 Психолого-педагогічні умови успішної соціалізації дітей дошкільного віку

1.3 Соціалізація дошкільників засобом ігрової діяльності

Розділ 2 Дослідно-експериментальна перевірка впливу сюжетно-рольової гри на рівень соціалізації дітей дошкільного віку

2.1 Діагностика стану соціалізації дітей дошкільного віку у ЗДО

2.2 Впровадження комплексу сюжетно-рольових ігор з метою підвищення рівня соціалізації дошкільників

2.3 Аналіз підвищення рівня соціалізації дітей дошкільного віку засобом сюжетно-рольової гри

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

**Орієнтовна тематика курсових робіт
з навчальної дисципліни «Дитяча психологія»**

Науковий керівник: Пасічніченко А.В.

1. Формування емоційного досвіду дитини дошкільного віку засобами казки.
2. Розвиток лідерських якостей дітей старшого дошкільного віку в умовах ЗДО.
3. Особливості емоційно-особистісної сфери дошкільників з неповних сімей.
4. Вплив сім'ї на формування моделі агресивної поведінки дітей дошкільного віку.
5. Формування самооцінки у дітей дошкільного віку.
6. Ігрова діяльність як засіб розвитку емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку.
7. Особливості розвитку емпатійності у старшому дошкільному віці.
8. Сучасна дитяча книга як засіб формування соціального досвіду у дітей старшого дошкільного віку.
9. Розвиток емпатії у дітей дошкільного віку в процесі театралізованої діяльності.
10. Спільна продуктивна діяльність як засіб формування позитивних взаємин дошкільників.
11. Розвиток емоційної сфери дошкільника у продуктивній творчій діяльності.
12. Сучасні дитячі мультфільми як засіб пізнавального розвитку дошкільника.
13. Особливості соціалізації дітей в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти.
14. Формування уявлення про себе у дітей дошкільного віку.

15. Використання арт-технік у корекційній роботі з сором'язливими дітьми.
16. Формування соціально-комунікативної компетентності дитини в умовах закладу дошкільної освіти.
17. Психологічні особливості феномену дитячої сором'язливості.
18. Психолого-педагогічні умови формування міжособистісної взаємодії у дітей дошкільного віку
19. Сучасний іграшковий матеріал як засіб сенсорно-пізнавального розвитку дитини раннього віку.
20. Вплив батьківських установок на формування особистості дошкільника.

Науковий керівник: Ковалевська Н.В.

1. Розвиваюче середовище як фактор пізнавального розвитку дітей раннього віку.
2. Психологічна готовність старших дошкільників до навчання у школі.
3. Гендерні особливості розвитку емоційної сфери дітей дошкільного віку.
4. Сіблінг як фактор розвитку комунікативної сфери дошкільника.
5. Стиль виховання у батьківській сім'ї як чинник формування самооцінки дитини дошкільного віку.
6. Особливості міжособистісних відносин в дітей старшого дошкільного віку.
7. Формування соціально-значущих якостей особистості у дошкільника в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.
8. Продуктивні види діяльності як засіб творчого розвитку дитини 5-6 років.
9. Формування соціальних емоцій у дітей старшого дошкільного віку.
10. Роль ровесника у формуванні довільної поведінки дитини дошкільного віку.

Зразки «Змісту» курсової роботи:

Тема: Формування соціальних емоцій у дітей старшого дошкільного віку

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1 Теоретичні основи формування соціальних емоцій у дітей дошкільного віку

1.1 Соціальні емоції як предмет наукового дослідження

1.2 Особливості та чинники формування соціальних емоцій у дітей дошкільного віку

Розділ 2 Експериментальне дослідження формування соціальних емоцій у дітей старшого дошкільного віку

2.1 Опис ходу, процедури та результатів дослідження соціальних емоцій у дітей старшого дошкільного віку.

2.2 Психолого-педагогічні рекомендації щодо формування соціальних емоцій у дітей старшого дошкільного віку.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Тема: Особливості розвитку агресії у дітей дошкільного віку

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1 Теоретичний аналіз проблеми прояву агресивності у дитини дошкільного віку.

1.1 Поняття агресії і агресивності у психологічній літературі.

1.2 Вплив сімейного виховання на прояви агресивної поведінки у дітей дошкільного віку.

Розділ 2 Експериментальне дослідження проявів агресивності у дошкільному віці.

2.1 Визначення рівня агресивності у дітей дошкільного віку

2.2 Психолого-педагогічні рекомендації щодо подолання агресивності у дітей дошкільного віку.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

РОЗДІЛ ІV. ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ

У встановлені терміни, але не пізніше, ніж за два тижні до захисту, здобувач вищої освіти подає курсову роботу на кафедру для перевірки на унікальність та заяву (Додаток Е), яка засвідчує самостійність виконання дослідження та відсутність академічного плагіату. За відмови підписання заяви роботу не допускають до захисту.

Курсова робота підлягає перевірці на наявність академічного плагіату, яку здійснюють за допомогою визначеного Університетом програмного продукту не пізніше, ніж за тиждень до встановленого кафедрою терміну проведення захисту.

Обов'язковою для перевірки є та частина роботи, у якій викладено результати експериментального дослідження. Усі інші розділи курсової роботи перевіряють на виявлення академічного плагіату за потребою.

Курсову роботу в електронному форматі (титульний аркуш, розділ/підрозділ, у якому викладені основні результати дослідження) подають на кафедру та разом зі службовою запискою завідувача кафедри направляють для перевірки до бібліотеки Університету (Додаток Ж).

Показник оригінальності тексту курсової роботи, яка виконана на *високому рівні* повинен становити *понад 50 %*; *достатньому* – *від 45% до 55 %*; *низькому* – *від 35 % до 45 %* . Показник оригінальності тексту курсової роботи, що становить *менше 35%* - є *неприйнятним*.

За результатами перевірки на унікальність (довідка про перевірку за допомогою визначеного Університетом програмного продукту) курсову роботу подають науковому керівнику на рецензування, а у разі необхідності, повертають на доопрацювання.

У рецензії (Додаток З) на курсову роботу науковий керівник зазначає позитивні моменти курсової роботи здобувача, звертає увагу на недоліки або дискусійні питання, ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, їхню практичну цінність, а також робить висновок щодо допуску /

недопуску роботи до захисту. Оцінює науковий керівник і якість оформлення курсової роботи з точки зору орфографічних та граматичних помилок, а також дотримання існуючих правил оформлення.

До захисту перед комісією допускають курсові роботи, які відповідають таким вимогам:

- надано науковому керівникові електронну версію курсової роботи;
- надано комісії у паперовому форматі:
- титульний аркуш курсової роботи;
- зміст роботи з підписом її автора (виконавця);
- рецензію наукового керівника;
- заяву здобувача, що засвідчує самостійність виконання курсової роботи і відсутність в ній академічного плагіату;
- довідку про перевірку на академічний плагіат (звіт подібності);
- копії публікацій (за наявності).

Захист курсової роботи проводять відповідно до укладеного графіка, в присутності комісії у складі трьох членів кафедри.

Для захисту роботи та відповідей на питання відводиться не більше 10-15 хвилин. На захисті курсової роботи здобувач виступає з коротким повідомленням, у якому має представити тему роботи, її актуальність, концептуальний апарат, схарактеризувати зміст розділів, наголосити на висновках наукового дослідження. Крім того, потрібно відповісти на запитання членів комісії по захисту курсових робіт.

Результати захисту курсової роботи відзначають оцінками згідно шкали оцінювання, з урахуванням якості виконання всіх частин курсової роботи та рівня її захисту (Додаток 3).

Оцінку за курсову роботу як окремий вид самостійної навчальної діяльності заносять до залікової книжки студента, екзаменаційної відомості та враховують при визначенні рейтингу здобувача вищої освіти разом з іншими результатами підсумкового контролю.

Здобувача вищої освіти, який без поважної причини не подав керівникові курсову роботу/ у зазначений строк не захистив її, вважають таким, що має академічну заборгованість. При отриманні незадовільної оцінки здобувач вищої освіти за розпорядженням декана виконує курсову роботу за новою темою або доопрацьовує попередню роботу до закінчення відповідної семестрової заліково-екзаменаційної сесії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артюхов А., Меньшов О. Академічна чесність у наукових дослідженнях. *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету*. К., 2016. С. 121–131.
2. Білуха М.Т. *Методологія наукових досліджень*. К. : АБУ, 2012. 480 с.
3. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. *Методологія і організація наукових досліджень*. Київ, 2017. 142 с.
4. Гончаренко С.У. *Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям*. Київ-Вінниця: Арт, 2017. 308 с.
5. Гуткевич С. О., Пугачова К. М. *Магістерська робота: методика написання та захисту*. Херсон, 2017. 200 с.
6. Демківський А.В. *Основи методології наукових досліджень: навч. пос.* К.: Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
7. Єріна А.М. *Методологія наукових досліджень: навчальний посібник*. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
8. Клепко С. Ф. *Наукова робота і управління знаннями*. Полтава, 2015. 201 с.
9. Клименюк О.В. *Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн.* К. : Міленіум, 2015. 186 с.
10. Крушельницька О.В. *Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник*. К.: Кондор, 20010. 206 с.
11. Мазур О. В., Подвойська О. В., Радецька С. В. *Як написати наукову роботу: від реферату до дисертації*. Херсон, 2018. 176 с.
12. *Методичні рекомендації до написання та оформлення магістерських робіт*. Донецьк, 2013. 56 с.
13. *Методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту курсової роботи у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка*. Полтава, 2024. 41 с.
14. *Методологія і методи соціально-педагогічних досліджень (в першоджерелах, лекціях та практичних завданнях): навчальний посібник /*

- С.О. Борисик, А.І. Конончук, Н.І. Яковець, Ю.М. Щербина. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2012. 288 с.
15. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ, 2020. 352 с.
URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Osnovy_metod_ta_orhi_nauk_doslid.pdf
16. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. [для студ., курсантів, аспірантів, ад'юнктів] / За ред. А. Є. Конверсько. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 352 с.
17. Основи наукових досліджень / За ред. В. Т. Горбачук, Д. В. Гобачук. Слов'янськ : Друкарський двір, 2013. 386 с.
18. Основи наукових досліджень / Укл. В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсеєва. К. : Октар, 2014. 220 с.
19. Основи наукових досліджень: підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с.
20. Пілюшенко В.Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навчальний посібник. К. : Лібра, 2019. 344 с.
21. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату ПНПУ імені В. Г. Короленка URL: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/polozhennya_pro_systemu_zapobigannya_plagiatu.pdf
22. Програма написання курсових робіт для студентів педагогічних спеціальностей / Укладач Л.В. Артемова. К. : КНПУ, 2014. 20 с.
23. Програми вищих педагогічних закладів освіти: основи наукових досліджень / Упор. В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. К., 2016. 190 с.
24. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2013. 116 с.
25. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 280 с.
26. Свердан М.М. Основи наукових досліджень: навч. посіб.: Рута, 2006. 352 с.

27. Сидоренко В. К., Титаренко О. О. Основи наукових досліджень. Полтава, 2013. 348 с.
28. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: навчальний посібник для вищих педагогічних закладів освіти. К. : Академвидав, 2013. 260 с.
29. Сисоєва С.Я. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти. Луцьк : Оріяна, 2009. 460 с.
30. Титаренко О. О. Основи наукових досліджень. Полтава, 2019. 348 с.
31. Тищенко Т.М. Основи наукових досліджень. Полтава : УОЦ ПДПУ, 2010. 80 с.
32. Фурман А. Світ методології. *Психологія і суспільство*. 2015. № 2. С. 47-60.
33. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень. 2-ге вид., допов. К., 2012. 352 с.
34. Чупріна Н.В. Методологія сучасних наукових досліджень: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл.; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. К. : КНУТД, 2009. 246 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи
Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

факультет педагогічної і мистецької освіти
кафедра дошкільної освіти

Курсова робота

зі спеціальності _____
(шифр та назва спеціальності)

освітньої програми _____
(назва освітньої програми)

на тему:

(тема)

Виконав(ла): студент(ка) __ курсу, групи _____
_____ форми навчання
_____ рівня вищої освіти

(прізвище та ініціали)

Керівник: _____
(науковий ступінь та/або вчене звання, прізвище, ініціали)

Захищена «__» _____ 202__р.

Кількість балів: _____

Значення оцінки _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Полтава - 20____ року

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП		*Стор.
РОЗДІЛ 1	НАЗВА РОЗДІЛУ	Стор.
1.1	Назва підрозділу	Стор.
1.2	Назва підрозділу	Стор.
РОЗДІЛ 2	НАЗВА РОЗДІЛУ	Стор.
2.1	Назва підрозділу	Стор.
2.2	Назва підрозділу	Стор.
ВИСНОВКИ		Стор.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		Стор.
ДОДАТКИ		Стор.

*вказується лише номер сторінки, писати слово «сторінка (стор.)» не потрібно

ДОДАТОК В

Зразок оформлення переліку умовних скорочень курсової роботи

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗМІ – засоби масової інформації

ЗСЖ – здоровий спосіб життя

ДОДАТОК Г

Приклади обґрунтування актуальності та опис рівня вивчення проблеми

Тема «Реалізація принципу гендерної рівності у процесі формування уявлень у дітей дошкільного віку про професії дорослих»

Актуальність теми дослідження. Нові трансформації у світовій та національній спільноті, спричинені початком ери повноправності статей, вимагають ретельного розгляду механізмів формування уявлень дітей дошкільного віку про розподіл праці та гендерні ролі. Уявлення про чоловічі та жіночі ролі, які формуються в межах культури та інтегруються у взаємовідносини з оточуючими, визначаються статевими стереотипами, яким діти вчаться через інтеграцію в соціальну систему.

Діти дошкільного віку отримують елементарні уявлення про світ професій через статево типізовані ознаки, при цьому вони одночасно залучаються до спільних видів діяльності та користуються загальними ресурсами.

Суспільні стереотипи та медіа значно впливають на дитячу свідомість, закріплюючи уявлення про «чоловічі» та «жіночі» професії. Соціологічні дослідження показують, що близько 60% українців досі підтримують ідею розподілу професій за статевою ознакою. Донедавна поділ праці за статями існував і на законодавчому рівні. Тільки нещодавно Міністерство охорони здоров'я видало наказ № 1254, яким скасувало перелік із 450 заборонених для жінок професій.

Сучасні дослідження підтверджують історично сформовану диференціацію професійних сфер: чоловічий світ традиційно асоціюється з предметами та речами, а жіночий – зі сферою комунікацій та взаємин. Однак сьогодні виникає необхідність перегляду підходів до виховання дітей та надання їм можливостей реалізації соціальних ролей, які не обмежені статевою приналежністю. Це особливо актуально в контексті розвитку і впровадження нових соціальних норм, спрямованих на забезпечення повноправності та рівноправ'я усіх членів суспільства.

Рівень вивчення проблеми. Питання реалізації гендерного підходу у вихованні дітей дошкільного віку в сучасному суспільстві стає особливо важливим. Ця проблема набуває особливої актуальності і перебуває в колі наукових зацікавлень багатьох учених. Їй присвячені наукові дослідження О.М. Кікінежді, О. Л. Кононко, О. А. Кузнецова, С.О. Ладивір, Л. М. Олійник, А. А. Палій, В. І. Тернопільська, І. Є. Товкач ін.

Формування уявлень про працюю дорослих знайшло своє відображення у публікаціях Г.В. Беленької, З. Н. Борисової, Т. В. Введенської, В. К. Котирло, М.А. Машовець та ін. Ознайомленню дітей дошкільного віку з професіями приділяють увагу І. Д. Бех, Г. В. Беленька, Н. В. Гавриш, О. А. Гнізділова, Ю.О. Дубовик, О. Л. Корнеєва, В. В. Кузьменко, С. О. Ладивір, М. А. Машовець, Т. О. Піроженко, О. О. Стягунова, Л. Д. Токарева, та інші. У психолого-педагогічній літературі гендерна тематика трудового виховання не нова, проте вимагає глибокого дослідження.

У психолого - педагогічній літературі гендерна тематика трудового виховання не нова, проте вимагає глибокого дослідження.

Незважаючи на широкі дослідження проблеми ознайомлення дітей з професіями, використання принципу гендерної рівності в цьому процесі залишається недостатньо вивченим. Саме тому нами була обрана тема: «Реалізація принципу гендерної рівності у процесі формування уявлень у дітей дошкільного віку про професії дорослих».

Тема «Сучасні форми організації роботи з дошкільниками по ознайомленню їх з природою»

Актуальність теми дослідження. Світоглядні орієнтири та соціальні завдання, які стоять нині перед людством, актуалізують проблему ставлення людини до природи, корекції ціннісних орієнтацій та утвердження соціально-моральних позицій щодо взаємодії природи та суспільства. Основні тенденції, які спостерігаються нині в галузі природничої освіти дітей дошкільного віку, свідчать про перегляд її орієнтирів, трансформацію змісту та підходів щодо її організації.

Цілі, які висувалися перед природничою освітою ще декілька десятиліть тому, стають неактуальними, оскільки не корелюються із вимогами сучасного суспільства. Так, якщо раніше в ознайомленні дітей з природою спостерігалось тяжіння до раціоналістичного та знаннєвого підходів, які робили акцент на накопиченні природничих уявлень як доступної для дитини форми знань про природу та її корисність для людини. Нині, ґрунтуючись на засадах компетентнісного підходу, реалізуючи екологічну освітню стратегію, на перший план висунуто завдання розвитку емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля, яке виявляється в її природодоцільній поведінці. Саме тому виникає необхідність перегляду організації ознайомлення дітей з природою, та введення нових, сучасних форм роботи з дітьми.

Рівень вивчення проблеми. Сучасні педагоги у своїх дослідженнях також розглядають питання ознайомлення дітей з природою, а саме О. Білан, Г. Беленька, Н. Вахняк, Н. Горопаха, Л. Іщенко, Н. Кот, Н. Лисенко, В. Маршицька, О. Половінова, Г. Тарасенко та інші. У своїх наукових працях Л. Артемова, А. Богуш, О. Кононко, З. Плохій, Т. Поніманська, Ю. Приходько, Н. Яришева вивчають вплив довкілля на особливу чутливість дошкільників. Особливості пошукової діяльності розкрили Н. Лисенко. Також педагоги звертаються до теми формування у дітей дошкільного віку бережливого (Г. Григоренко, Р. Жадан), дбайливого (М. Ібраїмова, Г. Марочко, З. Плохій), ціннісного ставлення до природи (М. Роганова). Аналіз надбань минулого з проблеми ознайомлення дітей з природою, дав можливість встановити, що природа, як головна сфера розвитку особистості дитини була в центрі досліджень багатьох вчених, але питання сучасних форм формування знань дошкільників про природу залишається недостатньо вивченим.

Актуальність та недостатня вивченість окресленої нами проблеми зумовили вибір теми дослідження «Сучасні форми організації роботи з дошкільниками по ознайомленню їх з природою».

ДОДАТОК Д

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.

Бібліографічне

посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	
1.	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ 2015. 82 с.
2.	Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.
3.	Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.
4.	Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.
5.	Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ 2017. 145 с.
6.	Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
7.	Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ 2016. 172 с.
8.	Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340
Два автора	
1.	Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс 2015. 196 с.
2.	Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ 2017. 130 с.
3.	Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч. метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.
4.	Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
5.	Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя ЗНУ, 2016. 131 с.
6.	Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автора	
1.	Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.
2.	Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.
3.	Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процес навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.
4.	Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири автори і більше	
1.	Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.

<ol style="list-style-type: none"> 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники
<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора
<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 9. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол. П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 10. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомне видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Автореферати дисертацій
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації
<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи
<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178/179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48/49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення 15.11.2017). 5. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань Євроатлантичної інтеграції України на 2017–2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 6. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 7. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи
<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти

<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28 G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти
<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти
<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996 IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994 NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги
<ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики
<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. / уклад. О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запоріж. нац.ун-т. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. Вип. 2. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання
Розділ книги

<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред Т. О. Коломоєць. Київ 2009. С. 195–197. 2. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Матеріали конференцій, тези доповідей
<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф.
<p>м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Довідникове видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Продовжуване видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Статті з продовжуючих та періодичних видань

1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. *Часопис Київського університету права*. 2007. № 4. С. 88–92.
2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза поняття. *Право України*. 2017. № 5. С. 71–79.
3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. *Урядовий кур'єр*. 2017. 1 листопад (№ 205). С. 5.
4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного міжнародного законодавства. *Юридичний вісник України*. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15.
5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. *Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics*. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

Електронні ресурси

1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf
2. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>

ДОДАТОК Е

Форма засвідчення здобувачем вищої освіти – автором дослідження відсутності академічного плагіату в його курсовій роботі

Завідувачу кафедри

(назва кафедри)

(прізвище, ініціали)

ЗАЯВА

щодо самостійного виконання курсової роботи здобувачем вищої освіти

Я, _____
(прізвище, ім'я, по батькові),
студент(ка) _____
(факультет, форма навчання, курс, група)

заявляю: моя курсова робота на тему _____

_____ ,
виконана самостійно і в ній не міститься елементів академічного плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, мають відповідні посилання. Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску курсової роботи до захисту та притягнення до академічної відповідальності.

Я даю згоду Університету на перевірку моєї письмової роботи, за вище зазначеною темою, щодо виявлення елементів академічного плагіату (збігів / ідентичності / схожості) в інформаційній онлайн-системі виявлення збігів / ідентичності / схожості під назвою «TURNITIN»

(дата)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

ДОДАТОК Ж

Зразок оформлення подання курсових робіт на перевірку на академічний плагіат

Директору бібліотеки
Полтавського національного
педагогічного університету
імені В. Г. Короленка В.ОРЄХОВІЙ
Завкафедри _____
(назва кафедри)

(Ім'я, прізвище)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Для перевірки щодо виявлення елементів академічного плагіату (збігів / ідентичності / схожості) в інформаційній онлайн-системі під назвою «TURNITIN» направляються курсові роботи здобувачів _____ рівня вищої освіти _____ факультету:

№ п / п	Прізвище, ім'я, по-батькові здобувача	Академічна група	Тема курсової роботи	Науковий керівник
1				
2				

Дата подання курсових робіт _____

підпис зав. кафедри І.ПРИЗВИЩЕ

Дата завершення перевірки робіт _____

підпис відповідальної особи І.ПРИЗВИЩЕ

ДОДАТОК 3

Орієнтовна форма рецензії на курсову роботу

Рецензія на курсову роботу

зі спеціальності _____

освітньої програми _____

тема: _____

студента (студентки) _____

групи _____, _____ курсу, _____ форми навчання

Кафедра, на якій виконувалася курсова робота: _____

Критерії оцінювання		Максим. бал	Бал, виставлений керівником
Наявність усіх елементів «Вступу» та правильність їх формулювання: актуальності теми, мети, завдань, об'єкту і предмету, опису методів дослідження тощо		10	
Загальна оцінка рівня складності й науковості роботи (повнота реалізації мети і завдань у змісті розділів роботи, рівень оригінальності тексту)	Високий	18-20	
	Достатній	15-17	
	Мінімально достатній	12-14	
	Недостатній	0-11	
Повнота і якість аналізу джерельної бази, культура посилань на використані джерела, якість бібліографічного опису		5	
Структурованість, лаконічність, рівень узагальнення (доцільність співвідношень обсягів окремих розділів роботи, дотримання вимог до загального обсягу роботи тощо)		5	
Достовірність і обґрунтованість висновків, їхня відповідність завданням роботи		5	
Оцінка якості й доцільності використаних ілюстративних матеріалів		5	
Дотримання нормативних вимог щодо оформлення курсової роботи		5	
Дотримання графіка виконання роботи, оцінка самостійності її виконання		5	
Загальна оцінка курсової роботи науковим керівником		60	

Аргументований висновок наукового керівника: _____

Науковий керівник _____ (_____)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 202__р.

(на звороті рецензії)

Захист курсової роботи

Критерії оцінювання		Максим. бал	Оцінка комісії
Доповідь студента на захисті курсової роботи	Рівень володіння змістом роботи, повнота розкриття теми	20	
	Чіткість, логічність, послідовність, лаконічність доповіді, наявність унаочнення <i>(за потреби)</i>	10	
Повнота і коректність відповідей студента на поставлені питання		10	
Оцінка за захист курсової роботи		40	
Додаткові бали (наявність публікацій, доповідей на конференціях тощо)		10	

Підсумкова оцінка за курсову роботу:

за 100-бальною шкалою: _____

значення оцінки: _____

Члени комісії:

_____	_____	_____
(підпис)	(підпис)	(підпис)
(_____)	(_____)	(_____)
(ініціали прізвище)	(ініціали прізвище)	(ініціали прізвище)

«_____» _____ 20__ р.

